Născocirea

de Sergiu Someşan din volumul “ Cadouri de Crăciun ”, editura Karmat Press 2003
email
sergiu_somesan @yahoo.com

Tatăl meu se numea Adamescu. Matematician Adamescu. Marele matematician Adamescu, ca să spun totul. Din fericire pentru el, a murit înainte de a afla ce mister cumplit reprezenta pentru mine matematica: eram convins, şi încă mai sunt, că această ştiinţă este o superbă şi inutilă înşiruire de simboluri legate între ele printr-o lipsă totală de logică. Sau – oricum – printr-o logică care mie îmi scăpa. Poate nu aveam destui neuroni, cum încercam să mă scuz uneori. Sau poate că mie îmi funcţiona numai emisfera dreaptă, cea pentru poezii şi sentimente, iar cea stângă îmi era blocată din motive necunoscute. Sau poate îi semănam mamei, apariţie eterică printre amintirile mele, prea timpuriu dispărută ca să mi-o amintesc bine, dar oricum suficient de desprinsă de realitate ca să îmi furnizeze o scuză valabilă…

Ultimii ani nu au fost altceva decât un imens complot prin care eu şi profesorii mei încercam să îl înşelăm pe tatăl meu cum că eu aş fi, dacă nu strălucit la matematică, cel puţin un „tânăr şi promiţător talent“, după cum mă lăuda conducătorul meu de lucrări. Şi tatăl meu, prins cum era cu o nouă teză despre teoria haosului sau alte chestii la fel de obscure, înghiţea totul ca atare, mulţumit că nu îi dădeam prea multă bătaie de cap. Uneori, în neghiobia mea, îmi imaginam că toată munca tatălui meu nu era decât o superbă farsă în care el, talent de necontestat, cu sute de cărţi şi articole publicate, se mulţumea acum să furnizeze misterioase lucrări din care nimeni nu pricepea nimic, dar, cum purtau semnătura marelui profesor Adamescu, le înghiţeau ca atare, nevrând să afle ceilalţi că de fapt nu înţelegeau nimic. Ca într-o sofisticată poveste cu hainele împăratului…

La mai bine de o lună de la moartea tatălui meu, îndelung deplânsă de comunitatea ştiinţifică internaţională, cum se apropia şi vremea să îmi dau licenţa, am trecut să îl văd pe profesorul care îmi coordona lucrarea. Întâmplarea a făcut să îl găsesc la el în cabinet şi pe rectorul universităţii, o somitate ştiinţifică cel puţin de nivelul tatălui meu.

M-au privit curioşi în timp ce intram. Mă simţeam ca o insectă sub lupa unor entomologi.

— Ia loc, tinere! m-a îndemnat rectorul cu o voce gravă.

Înfăţişare leonină, privire strălucitoare şi o siguranţă pe care i-o simţeam acum puţin zdruncinată.

M-am aşezat timid pe marginea unui fotoliu, fixat de privirile celor doi matematicieni. Rectorul a ridicat un dosar pe care l-am recunoscut cu groază a fi lucrarea mea de licenţă. Speram în sinea mea să fi nimerit pentru prima – şi ultima dată – în viaţă legătura corectă dintre simboluri. Nu aveam să mai recidivez niciodată, dar acum aş fi vrut ca acele câteva foi pe care le ţinea rectorul în mână să i se pară măcar pentru câteva clipe o lucrare rezonabilă. Nu a fost să fie aşa.

— Am aruncat o privire peste ceea ce dumneata consideri a fi o lucrare matematică, m-a strivit el cu o privire ce mi se părea ucigătoare. Nu ştiu cum să îţi explic, tinere… Nu vreau să fiu sarcastic, dar cu lucrarea asta ai avea toate şansele să câştigi un premiu – trase aer în piept pentru a-şi face rezerve de dispreţ – la un concurs de poezie modernistă, sau mai ştiu eu unde se pune accentul pe aiureli şi pe lipsa de logică.

Trânti cu un gest sec dosarul pe masă:

— În acest dosar este orice – dar nu o lucrare matematică!

Se întoarse spre profesorul meu şi îl privi crunt:

— Sper că dumneata îţi dai seama că nu se poate prezenta cu aşa ceva în faţa comisiei de licenţiere…

— Domnule rector, eu v-am informat din timp asupra situaţiei şi aţi fost de acord să mai amânăm...

Privirea rectorului se mai înmuie, şi de asemenea şi tonul:

— Da, ştiu, ai dreptate – dar, sincer să fiu, nici o clipă nu mi-am putut imagina că situaţia se prezintă atât de dezastruos. În amintirea colegului Adamescu, am acceptat să jucăm această farsă – dar acum spune-mi: cum o să ieşim din ea? În anul terminal, cu o lună înainte de prezentarea lucrărilor de licenţă, ne pomenim cu un…

Căută un epitet suficient de dur ca să mă caracterizeze şi, negăsind la repezeală unul, preferă să dea din mână a lehamite. Privi crunt când spre mine, când spre şeful de lucrări:

— Vă întreb acum doar atât: cum naiba să o scoatem la capăt? În aşa fel încât să salvăm şi prestigiul facultăţii, şi memoria colegului nostru… Şi gândeşte-te că nu vreau ca… această nulitate matematică să ajungă asistent în facultatea mea, aşa cum spera tatăl lui… Studenţii noştri sunt foarte isteţi… În primele zece minute şi-ar da seama cu cine au de a face… Sper că nu vrei să urmezi o carieră universitară, tinere, s-a întors el furios spre mine.

La negaţia mea vehementă, s-a mai liniştit puţin, apoi s-a ambalat iar:

— Să ştii că nici la un liceu nu aş avea curaj să te las să predai… Eşti prea străin de frumuseţea matematicii ca să te pot lăsa să mutilezi mintea dornică de cunoaştere a tinerei generaţii…

— Dacă îmi permiteţi, se auzi vocea persuasivă a şefului de lucrări… Aş avea o idee, pe care cu ajutorul dumneavoastră sper să o putem pune în practică.

— Spune, îşi înmuie vocea şi rectorul. Accept orice, numai să nu ajungă la catedră…

Şeful de lucrări coborî tonul de parcă ar fi pus la cale o conspiraţie:

— Cu câteva mici modificări, aş putea aranja ca această lucrare să poată trece prin faţa comisiei, numai să avem grijă să nu o prezinte personal… O stare gripală, la care se adaugă şi renumele tatălui său… şi faptul că cei mai mulţi dintre colegii noştri ştiu bine cu cine au de a face…

— Mda, făcu neconvins rectorul, asta rezolvă numai jumătate de problemă. Dar ce facem cu el pe urmă? Avem totuşi nişte datorii morale faţă de strălucitul nostru coleg…

— M-am gândit şi la asta, domnule rector… – coborî vocea şi mai mult şi se aplecă spre noi. Dacă ne promite, dacă ne dă solemn cuvântul că nu va încerca niciodată să predea matematică sau să profeseze o meserie din care să se vadă ce nulitate matematică este, putem rezolva şi asta…

— Cum asta? se aplecă şi rectorul spre el, dintr-o dată curios.

— Simplu… Peste două luni iese la pensie vărul meu de la Oficiul Teritorial de Invenţii şi Mărci… Cu puţină străduinţă, am putea aranja ca tânărul domn să-i fie succesor…

— Păi – se împotrivi rectorul, dar se vedea că împotrivirea este pur formală –, acolo, ca să faci faţă, nu trebuie să cunoşti matematică?

— Nici vorbă, jubilă şeful de lucrări. Vărul meu este agronom şi de douăzeci de ani se descurcă de minune. De altfel, acolo este un simplu punct de primire unde trebuie să refuze propunerea spre patentare a unor invenţii cu adevărat imposibile, cum ar fi de exemplu perpetuum mobile sau quadratura cercului. Propunerile cu adevărat importante trec mai departe spre comisii formate din specialişti…

— Mi-ai luat o piatră de pe inimă, atunci, răsuflă rectorul uşurat şi se îndreptă spre uşă să plece. Aranjează dumneata totul… Ai asentimentul meu total.

Din uşă se mai întoarse încă o dată, privindu-mă cu milă:

— Nu fi trist, tinere… Este o realitate crudă, dar spectacolul matematicii nu se dezvăluie oricui… Şi apoi, nu uita că ai avut un strălucit şi ilustru înaintaş: Einstein a lucrat pe vremuri la Oficiul de Invenţii şi Mărci din Berna. Poate, cu timpul, ai să descoperi şi dumneata ceva la fel de important ca Teoria Relativităţii…

Ipoteza i se păru atât de caraghioasă şi de improbabilă, încât multă vreme i-am auzit râsul sonor răsunând pe coridoare.

*

Şi uite aşa am ajuns marele şef peste Oficiul Teritorial de Invenţii şi Mărci. Prea multe lucruri nu aveam de făcut. Să refuz din start un număr de invenţii imposibile, iar pentru celelalte să completez un număr de formulare, nu prea mare, şi să expediez totul la Oficiul Central de Invenţii şi Mărci. Rezonabil, nu? Suficient de rezonabil chiar şi pentru un antitalent matematic ca mine? Aşa am crezut şi eu la început, mai ales în cele câteva zile pe care le-am petrecut împreună cu Gil, vărul fostului meu şef de lucrări. Un om remarcabil de nescorţos, dacă ţinem seama de rubedeniile lui colaterale. Mi-a arătat mai întâi cele câteva afişe atârnate peste tot în mica încăpere: „Nu se primesc pentru înregistrare perpetuum-uri mobile!" , „Quadratura cercului este ilegală!", „Oameni invizibili, nu vă putem înregistra… pentru că nu vă vedem!".

La strâmbătura mea ironică, a izbucnit în râs:

— Să ştii că mulţi ţicniţi te vor bate la cap cu tot soiul de aiureli… În viaţa unui om ilogic orice argument logic este lipsit de consistenţă… Nici nu ştii de câţi nebuni m-au scăpat afişele astea. În faţa unui nebun, mai degrabă are efect un afiş decât un argument logic… Şi, dacă totuşi insistă, spune-le că nu ai formulare… Şi, dacă nici aşa nu scapi de ei, trimite-i la Centru… să simtă şi ei că îşi câştigă leafa, nu?

În ultima lui zi de muncă parcă nu s-ar fi dat deloc dus, lucru pe deplin de înţeles dacă ne gândim că vreme de vreo douăzeci de ani descurajase aiuriţii oraşului să ajungă cu inepţiile lor mai departe. Am alcătuit procesul de predare–primire a modestului inventar. L-am semnat amândoi şi, înainte de a pleca, mi-a mai spus o dată:

— Două sfaturi aş vrea să îţi mai dau înainte de a-ţi începe munca: unu – caută-ţi o preocupare, dacă vrei să nu înnebuneşti… Cu cele două-trei cereri de brevete pe săptămână nu prea o să ai de muncă… Trebuie să îţi umpli timpul cu ceva… şi, crede-mă, nu rebusul este soluţia. Doi: ai aici trei pagini dactilografiate mărunt cu invenţiile considerate imposibile de către comunitatea ştiinţifică. Ar fi bine ca nici una să nu apară pe vreun referat al tău trimis la Centru, asta numai dacă ţii la postul ăsta.

Am dat mâna şi a plecat grăbit, de parcă i-ar fi dat lacrimile şi nu ar fi vrut să îl văd…

Câteva zile am huzurit şi, în ciuda sfatului lui Gil, am rezolvat toate careurile din revistele de rebus care mi-au căzut în mână. Apoi, tocmai când mă plictisisem de rebus, au început să apară inventatorii. Poate că vestea ieşirii lui Gil la pensie făcuse înconjurul oraşului şi, crezându-mă mai tânăr şi mai neexperimentat, vedeau în asta o ocazie de a-şi strecura invenţiile spre Centru. Am dat drumul uneia care părea viabilă (un culegător automat de mere) şi am respins vreo cinci care frizau absurdul sau erau inutile: ceas deşteptător care în loc să sune îl stropea pe somnoros cu apă rece, un dispozitiv de lustruit pantofii care, dacă nu aş fi avut intuiţia să îl probez pe pantofii inventatorului, mi i-ar fi făcut ferfeniţă pe ai mei, şi multe, multe altele destul de asemănătoare. Pentru una singură am fost nevoit să îi dau telefon lui Gil: dispozitiv de curăţat tălpile fiarelor de călcat.

— Este un ins slăbuţ şi chel, cu un tic nervos la ochiul stâng? m-a întrebat Gil în loc de răspuns. Am privit spre inventator, care îmi făcea cu sârg din ochiul stâng.

La răspunsul meu afirmativ, a râs uşurel:

— Îl am client de vreo cincisprezece ani… ca şi clinica de psihiatrie, de altfel. Nu ştiu ce să îţi spun, invenţia s-ar putea să meargă, dar este atât de minoră, atât de lipsită de importanţă faţă de cât suflet pune în ea, încât … Oricum, fă cum vrei…

Am acceptat să îmi prezinte o demonstraţie, şi, spre surprinderea mea, din grămada de fiare pe care le-a adus cu el, nici unul nu a rămas necurăţat. Principiul nu era unul nou, se baza pe ultrasunete, dar modul în care era aplicat îl făcea să aibă atributele unei invenţii. Am făcut actele respective, le-am înaintat mai departe şi invenţia a fost brevetată. A fost un caz particular, care nu s-a mai repetat. L-am aşteptat să mai vină şi cu alte invenţii, pentru că, aşa cum se ştie, de obicei inventatorii, o dată stârniţi, nu se mulţumesc cu o singură invenţie, ci, pornind de la neastâmpărul acesteia, adaugă noi şi noi născociri. În schimb, cam la vreo lună după instalarea mea în noul post, a început să mă calce un personaj în legătură cu care de asemenea mă avertizase Gil: un ins mărunţel, cu un halat ponosit şi murdar pe el, de parcă atunci ieşise dintr-o forjă. Părul îl avea vâlvoi, crescut în dezordine, şi mai avea şi un set întreg de ticuri nervoase pe care le repeta cu o precizie remarcabilă.

— Ghinea mă numesc, se prezentă el de cum intră în birou, şi, cum eram tocmai în perioada în care mă plictisisem de rebus, am privit ca pe o binecuvântare apariţia lui.

S-a aşezat pe scaunul din faţa biroului şi a început să îmi aşeze riglele, creioanele şi hârtiile de pe masă paralel cu marginea. Şi despre asta mă avertizase Gil. După ce a terminat de aşezat tot ce se putea aşeza în partea lui de masă, a început să îşi tragă manşetele de la cămaşă, apoi a început să se tragă de gulerul cămăşii de parcă nu ar fi avut aer destul. După ce termină toate astea, o luă de la capăt cu riglele, astfel că am început să înţeleg de ce Gil mă prevenise că o discuţie cu el era greu de purtat pentru că, fără să vrei, în loc să-i urmăreşti cuvintele erai tentat să-i urmăreşti mâinile, care păreau două animale ce scăpaseră complet de sub controlul lui.

— Da, domnule Ghinea, cu ce vă pot ajuta? l-am întrebat eu, fascinat de spectacolul mâinilor lui neastâmpărate.

M-a privit oarecum uimit, ca şi cum abia atunci ar fi luat act de prezenţa mea, dar, după ce s-a oprit o clipă, şi-a reluat tot tipicul de gesturi şi, în timp ce le executa cu precizie, a început să îmi vorbească:

— Bănuiesc că domnul Gil v-a avertizat cu privire la persoana mea – şi îmi aruncă o privire furişată în timp ce îndrepta cu încă un milimetru alinierea creioanelor de pe birou. Pe undeva, poate că are dreptate, toate invenţiile mele sunt atât de… cum să le zic... nonconformiste, încât nici nu mă mir că nu le-a putut recepta cu adevărat valoarea. Nici nu îl condamn, de altfel… Este o caracteristică firească a oamenilor care se apropie de vârsta pensionării să nu mai accepte cu aceeaşi uşurinţă noul… Este trist, dar perfect adevărat, şi de asta m-am bucurat când am auzit că vine o persoană nouă, tânără, cu o minte deschisă la nou…

Ridică ochii spre mine ca să vadă ce spun, dar, sincer să fiu, în ciuda avertismentelor lui Gil, rămăsesem fără replică în faţa spectacolului dezlănţuit de omuleţ în faţa mea.

Profită de starea mea de stupoare, murmură un „îmi daţi voie?“ formal şi se întinse peste birou, aşezând paralel cu marginea acestuia pixul pe care îl lăsasem din mână.

Obosit de spectacol şi simţind că îmi vine şi mie să aşez liniile pe birou, am spus exasperat:

— Nici vorbă, domnule Ghinea, de aşa ceva! Principiul meu este ca solicitările de brevete să fie însoţite de un prototip perfect funcţional, şi apoi putem porni discuţia…

Şi nici nu am terminat bine fraza, şi mi-am dat seama că picasem în capcana vieţii mele…

— Aveţi dreptate aici, se entuziasmă el şi, lăsându-şi manşetele în pace, se aplecă asupra genţii jerpelite pe care o lăsase la picioare când se aşezase.

Cu evlavie, ridică din ea un dispozitiv pe care îl aşeză pe biroul meu, printre hârtii şi rigle. În timp ce îl manevra cu grijă, am observat că uitase cu totul de micile lui manii, de parcă nici nu ar fi fost.

Pentru că dispozitivul acela este începutul unui lung şir de necazuri pentru mine, va trebui să îl descriu ceva mai bine, deşi mare lucru despre el nu este de spus: o bucată de carton pe post de stativ, din care ieşeau două suporturi verticale din sârmă, de vreo 15 centimetri, despicate la vârf în formă de V; pe ele se sprijinea o altă sârmă, orizontală, care avea ataşată la mijloc o mică elice confecţionată din tablă de cupru şi cositorită grosolan undeva pe la mijloc.

— Ei? am spus eu văzând că nu se întâmplă nimic.

— Răbdare, spuse Ghinea, trăgând iar înfrigurat de manşete şi privind ţintă la mica elice din faţa lui.

Tocmai începusem să îmi pierd răbdarea, când, împotriva tuturor legilor fizicii, mica elice începu să se rotească. La început mai încet, apoi îşi mări viteza şi se stabiliză când ajunse la două-trei rotaţii pe secundă.

— Ei? întrebă Ghinea radios, uitând să se mai tragă de manşete.

Am privit suspicios mica elice şi am început să trec în revistă posibilităţile de fraudă. Un câmp electromagnetic – dar produs de cine? Un curent de aer – şi mai puţin probabil. Atunci, ce naiba se întâmpla aici?

L-am privit încruntat pe Ghinea, dar acesta îşi privea radios jucăria.

— Pot să mă uit puţin? l-am întrebat eu şi am întins mâna să iau – cum să-i spun adunăturii de sârme din faţa mea – dispozitivul, nu ?

Am privit sub carton, dar nu era nimic de văzut: un carton ca oricare altul, iar sârmele puţin ruginite părea că fuseseră obţinute prin sacrificarea unor andrele. Am desfăcut uşor toată alcătuirea aia nefirească, am studiat-o atent, apoi am aşezat-o la fel cum fusese. Încet-încet, cu greutate parcă, a pornit a se roti cam la un minut după ce am lăsat-o liniştită.

— La dracu, am şoptit eu buimăcit.

— Mda, a confirmat Ghinea. Aşa a spus şi Gil când a văzut-o prima dată. Apoi mi-a interzis să mai calc pe aici până nu iese la pensie… Acum, că a plecat, sper ca dumneata să fii mai curajos ca el şi să accepţi realitatea…

— Domnule Ghinea, cred că îţi dai seama că aşa ceva, deşi ar putea revoluţiona lumea noastră, este încă neacceptat de ştiinţa oficială… Va trebui să îmi dai un răgaz rezonabil…

— Am înţeles, acceptă neaşteptat de uşor Ghinea. Vă las dispozitivul şi am să mă întorc, să zicem… peste o săptămână.

A dat mâna cu mine şi a plecat lăsându-mă nedumerit. Am închis oficiul şi m-am repezit la telefon, dar Gil era plecat la pescuit pentru câteva zile – aşa că am rămas singur cu sârmele lui Ghinea pe cap. Am început prin a înlocui o sârmă sau alta să vad dacă mai funcţionează, dar drăcovenia nu voia să se învârtească decât în configuraţia originală. Am încercat să o pun sub un clopot de sticlă pentru a o feri de curenţi de aer – ba, într-un exces de zel, am vârât-o şi într-o cuşcă Faraday –, ca să fiu sigur că nu un câmp electromagnetic venit de aiurea punea în mişcare mica elice. Nepăsătoare la toate eforturile mele, elicea se învârtea mereu şi ronţăia mai departe liniştită timpul – aşa că nici nu am observat când a trecut săptămâna şi m-am trezit cu Ghinea la uşă.

— Ei, se repezi el de cum intră la hârtiile şi riglele mele de pe birou să le aşeze, cum stăm? Îi dăm drumul?

— Domnule Ghinea, un lucru este incontestabil: drăcia, vreau să spun dispozitivul ăsta, funcţionează. Dar, ca să puteţi obţine un brevet de invenţie pentru aşa ceva, vă daţi seama că trebuie să aveţi şi o argumentaţie ştiinţifică foarte bine pusă la punct. Dumneavoastră cum vă explicaţi funcţionarea acestui dispozitiv?

Pentru prima dată păru încurcat:

— Ştiţi… asta este, că nu prea pot să mi-o explic… – şi încetul cu încetul a început să îmi povestească despre el şi despre invenţiile sale…

Era mecanic auto la un garaj şi de mic copil fusese atras de mecanisme şi de dorinţa de a făuri şi de a inventa lucruri noi. De câtva timp era preocupat de născocirea unui perpetuum mobile. Ştia că în conformitate cu părerea oficială a ştiinţei aşa ceva nu era posibil, ba citise şi o mulţime de cărţi tehnice. Era imposibil, dar el încerca mereu, şi, alături de alte mici invenţii, într-o bună zi se trezi că cea mai puţin complicată alcătuire a sa începe dintr-o dată să se mişte. Cum şi de ce a reuşit tocmai atunci, Ghinea nu îşi putea explica – dar s-a pomenit dintr-o dată cu elicea prinzând viaţă în mâinile lui… Şi, până la urmă, am aflat că dispozitivul era înjghebat nu din andrele, ci din spiţe de biciclete…

Mai trase puţin de gulerul cămăşii, apoi veni conspirativ spre mine:

— Îmi dau seama că o asemenea invenţie nu poate fi acceptată de lume fără să fie susţinută de dovezi, fără să putem explica lumii şi de ce se mişcă morişca asta. Uite cum facem… Eu am construit-o, dumneata află cum funcţionează – şi o scoatem amândoi în lume… O să fim coautori…

A plecat şi m-a lăsat cu morişca lui blestemată pe cap. O priveam ore întregi cum se învârteşte şi ajunsese să mă obsedeze, astfel încât o visam până şi noaptea. La câteva zile, Ghinea îşi făcea apariţia şi, după ce îmi aşeza meticulos riglele de pe birou, mă întreba tot mai lipsit de curiozitate:

— Ei, cum stăm?

Îi arătam din priviri elicea, care era cocoţata la loc de cinste lângă afişul cu „Nu se primesc pentru înregistrare perpetuum-uri mobile!" şi vâjâia alene din aripioarele ei mărunte.

— Nu am găsit încă nimic, îi spuneam eu posomorât, şi îl vedeam cum se întristează şi el, de parcă ar fi aşteptat de la mine cine ştie ce minune.

— Dar o să mai încerci, nu? întreba el cu speranţă în glas, şi la răspunsul meu afirmativ pleca fericit, lăsându-mă în schimb pe mine într-o stare de neputinţă care mă exaspera.

Când i-am povestit despre ce era vorba, Gil şi-a declinat cu eleganţă competenţa şi mi-a dat un sfat:

— Uite ce cred eu… Nu te poţi prezenta cu aşa ceva nicăieri. Ştii cum funcţionează? Nu… şi nici nu ai să afli niciodată.

Îşi aprinse o ţigară şi privi la mine prin fumul ei:

— Să presupunem prin absurd că te hotărăşti să te duci cu drăcia asta la o comisie. O instalezi, şi dintr-o dată ea se hotărăşte că s-a învârtit destul şi că gata, de azi nu mai porneşte. Ce ai să faci? O să-ţi dai cuvântul că ieri mergea?

Mai trase un fum din ţigară şi înainte de a pleca nu uită să mă sfătuiască:

— Dă-i drăcia înapoi şi uită de ea, dacă nu vrei să zbori de aici. Şi e păcat, aşa pomană de post nu mai prinzi…

Şi totuşi, nu mă puteam astâmpăra. Trebuia făcut ceva. Când a mai trecut Ghinea pe la mine, l-am întrebat dacă încercase să mai facă un asemenea dispozitiv.

— Am încercat, oftă el, dar nu merge…

L-am privit crunt:

— Şi acum îmi spui? Vrei să spui că ai folosit acelaşi metal, acelaşi cositor, şi totuşi nu ai reuşit să mai fabrici un exemplar?!

Părea prea mâhnit ca să-l mai cert şi eu, dar asta schimba cu totul datele problemei.

— Ştiţi, atunci când am lipit astea la un loc eram puţin cam băut. Mi-am spus că poate de aia – aşa ca am încercat să beau, să mă simt exact la fel, poate-poate mai reuşesc o dată…

Nu avea nici un Dumnezeu ce îmi spunea el acolo, şi mi se părea că lucrul cel mai înţelept pe care îl puteam face era să îl ascult pe Gil şi să-i dau jucăria înapoi.

Chiar i-am oferit-o, dar s-a apărat ca de un lucru neplăcut:

— Nu, nu – mai păstraţi-o dumneavoastră. Vă rog, poate vă vine până la urmă vreo idee… Şi apoi, pe mine parcă mă deprimă. Să o văd cum se învârteşte toată ziua şi să nu ştiu de ce se învârteşte…

Au trecut vreo două săptămâni fără să mă viziteze nimeni. Era spre sfârşitul verii şi oamenii din oraş mai profitau de ultimele zile frumoase, plecând care la mare, care la munte. Într-o după-amiază care se anunţa a fi liniştită, am mai dat o dată jos de pe dulap înjghebarea de sârme a lui Ghinea. Se făcuse aproape patru după-amiaza şi dinspre munţii din zare se îngrămădeau nori negri ce păreau că au de gând să pornească un nou potop, care în mod sigur va descuraja posibilii inventatori să-l înfrunte şi să vină până la mine.

În biroul meu întunecat dintr-o dată, luminat doar din când în când de scânteierile fulgerelor, priveam nemişcat la morişcă. Nu părea să aibă nevoie de lubrifiant pentru atenuarea frecării, ba dimpotrivă: de atâta rotire, metalul devenise lucios şi începuse să se subţieze. Chiar mă întrebam ce se va întâmpla daca sârmele se vor toci cu totul şi se vor rupe. Oare în cazul unei reparaţii dispozitivul va mai funcţiona? Eram frământat de întrebare când, deodată, un trăsnet puternic undeva în apropiere mă făcu să ridic ochii spre uşă. Bubuitul venise de undeva din oraş, şi încă destul de aproape. Chiar mă gândeam că ar fi cazul să renunţ la scrupulozitatea mea în respectarea programului, dacă voiam să nu risc să ajung ciuciulete acasă. Am luat cu grijă sârmele lui Ghinea să le aşez pe dulap, şi abia atunci am văzut că erau nemişcate. Le-am urnit cu un bobârnac uşor. Au făcut alene o jumătate de rotaţie, apoi s-au oprit. Afară s-a pornit un adevărat diluviu, în timp ce eu încercam tot mai exasperat să pornesc drăcia.

După vreo oră de încercări nereuşite, am profitat de o scurtă pauză în potopul de afară ca să fug acasă. Singura explicaţie pe care am găsit-o la repezeală era că poate atmosfera încărcată nu era prielnică invenţiei. De ce? Habar nu aveam, cum habar nu aveam nici dacă era adevărată. Dar trebuia să găsesc ceva ca să mă liniştesc şi să pot dormi…

A doua zi, dis-de-dimineaţă, am pornit spre birou şi primul lucru a fost să mă uit la morişcă: înţepenită mai departe – şi, dacă nu mi-aş fi petrecut atâtea zile privind-o cum se învârteşte, aş fi jurat că nici nu se învârtise vreodată.

Cu inima îndoită, gândindu-mă cum sa-i comunic vestea, am telefonat la garaj la Ghinea. Mi-a răspuns şeful lui, pe care îl întâlnisem de vreo două ori. Avea o voce gravă şi puţin contrariată:

— Nu puteţi vorbi cu Ghinea, domnule Adamescu. Credeam că aţi aflat. Născocise o antenă nouă de televiziune, şi ieri pe la patru după-amiază era cu ea pe acoperiş şi făcea probe. Un trăsnet l-a izbit în plin. A murit pe loc…

Am pus jos receptorul din care şeful de garaj îmi mai oferea încă amănunte şi am privit spre elice.

Încet-încet, în timp ce priveam spre ea, s-a pus în mişcare şi a început să se învârtească de parcă nu s-ar fi oprit niciodată.

de Sergiu Someşan din volumul “ Cadouri de Crăciun ”, editura Karmat Press 2003

email
sergiu_somesan @yahoo.com